

Støvets sang – Bruddstykker fra dødens kulturhistorie

Forskere ved Norsk Folkemuseum og Universitetet i Sørøst-Norge ber om artikkelforslag til en kommende antologi om dødens kulturhistorie. Både fagelleverderte vitenskapelige artikler og fagtekster av mer beskrivende slag er velkomne.

Foto: 1909, Gustav Borgen / Norsk Folkemuseum

Døden kan ikke unngås og den er aldri langt unna. Både billedlig og konkret bygger vi livene våre på den og rundt den. Skikker og praksiser knyttet til død og begravelse forteller derfor mye om menneskers levemåter og livsvilkår, og det er ikke rart at døden er blitt et tilbakevendende tema for kulturhistorisk forskning. Likevel ser vi at mange sider ved denne historien fortsatt ikke er blitt ordentlig undersøkt og det finnes knapt et spørsmål i hele sakskomplekset som ikke fortjener å bli satt i nye sammenhenger eller sett i nye synsvinkler.

Nå inviterer vi til en antologi som skal kaste nytt lys over ulike sider ved dødens kulturhistorie i Norge. Uten å sette en kategorisk grense bakover i tid, er vi mest interessert i hendelser fra de siste ca. 250 årene. Aktuelle bidrag kan for eksempel ta for seg sider ved den praktiske håndteringen av død og begravelse eller sider ved sorg og minnekultur i bredere forstand. Bidrag som viser skikker eller praksiser i endring, er spesielt velkomne.

Bare for å antyde noen av temaene vi ønsker mer kunnskap om, nevner vi: Stell av døende og døde. Kommunikasjon mellom levende og døde. Minnesteder, minnegjenstander og minneshandlinger. Endringer i nasjonale minoriteters gravskikk og minnekultur. Migrasjon og tilpasninger. Borgerskapets begravelser. Variasjon og endring i bondestandens begravelser. Bruken av kirker og andre seremonirom. Kirkegårdshistorie. Endrede skikker knyttet til kremasjon. Bruk av dikt og musikk. Bruk av klær og andre tekstiler. Bruk av fotografi. Begravelsesbyråenes historie. Økonomi og forbruk. Lovendringer og reformer i sosialhistorisk sammenheng.

Artikkelforslag (250–500 ord), som bør inneholde arbeidstittel, beskrivelse av kildemateriale og analytiske ambisjoner, sendes til audun.kjus@norskfolkemuseum.no innen 15. oktober.

Tidsplan: Frist for innsending av forslag: 15. oktober 2025. Redaksjonell tilbakemelding innen 15. november 2025. Fullstendig artikkelmanus: 1. september 2026. Utgivelse innen juni 2027.

Vi gleder oss til å lese ditt artikkelforslag!

Audun Kjus, Marie Fongaard Seim og Tiago Manuel Matos fra Norsk Folkemuseum og Herleik Baklid fra USN (temareaktører)